

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
BANJALUKA
Broj: 71 0 P 319689 23 Rev
Dana, 02.10.2024. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija Gorjane Popadić, kao predsjednika vijeća, Violande Šubarić i Tanje Bundalo, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužiteljice „Nova Banka“ a.d. Banjaluka, koju zastupa Željko Mišić, advokat iz Banjaluke, protiv tuženog Ž.(R.)K. iz B., koga zastupa Sarić D. Mladen, advokat iz Prnjavora, radi duga, vrijednost spora 50.000,00 KM, odlučujući o reviziji tuženog izjavljenoj protiv presude Okružnog suda u Banjaluci broj 71 0 P 319689 23 Gž od 25.05.2023. godine, na sjednici vijeća održanoj dana 02.10.2024. godine, donio je

RJEŠENJE

Revizija se usvaja, ukida se presuda Okružnog suda u Banjaluci broj 71 0 P 319689 23 Gž od 25.05.2023. godine i predmet vraća istom sudu na ponovno suđenje.

Obrazloženje

Prvostepenom presudom Osnovnog suda u Banjaluci broj 71 0 P 319689 20 P od 22.11.2022. godine obavezan je tuženi, da kao mjenični dužnik po mjenici serije broj: RS ..., isplati tužiteljici na ime duga iznos od 50.000,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom od 11.12.2018. godine, kao dana dospelosti mjenice za plaćanje do isplate, te da tužiteljici nadoknadi troškove postupka u iznosu od 4.960,00 KM, a odbijen je dio zahtjeva tužiteljice koji predstavlja razliku između traženih i dosuđenih troškova.

Drugostepenom presudom Okružnog suda u Banjaluci broj 71 0 P 319689 23 Gž od 25.05.2023. godine žalba tuženog je djelimično usvojena i prvostepena presuda preinačena tako da je odbijen primarni tužbeni zahtjev tužiteljice da se tuženi obaveže da, kao mjenični dužnik po mjenici serije broj: RS ..., isplati tužiteljici na ime duga iznos od 50.000,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom od 11.12.2018. godine, kao dana dospelosti mjenice za plaćanje, do isplate.

Usvojen je eventualni tužbeni zahtjev i obavezan tuženi da tužiteljici, na ime duga po ugovoru o kratkoročnom kreditu broj: ... od 30.12.2010. godine, plati iznos od 50.000,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom od 21.07.2014. godine, kao dana raskida ugovora, do isplate.

Prvostepena presuda je preinačena i u pobijanom dosuđujućem dijelu odluke o troškovima postupka, tako da je obavezan tuženi da tužiteljici isplati troškove postupka u iznosu od 2.480,00 KM, umjesto ranijeg iznosa od 4.960,00 KM.

Odbijen je zahtjev tuženog da mu tužiteljica nadoknadi troškove sastava žalbe u iznosu od 1.050,00 KM.

Blagovremenom revizijom tuženi pobija drugostepenu presudu zbog povreda odredaba parničnog postupka, s prijedlogom da se pobijana presuda ukine i predmet vrati istom sudu na ponovno suđenje.

U odgovoru na reviziju tužiteljica predlaže da se revizija kao neosnovana odbije.

Revizija je osnovana.

Predmet spora u ovoj parnici je primarni zahtjev tužiteljice da se obaveže tuženi da joj, po mjenici serije broj: RS..., isplati dug u iznosu od 50.000,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od 11.12.2018. godine do isplate.

Eventualnim tužbenim zahtjevom tužiteljica je zahtijevala da se obaveže tuženi da joj na ime duga, po osnovu ugovora o kratkoročnom kreditu broj: ... od 29.12.2010. godine (pravilno: 30.12.2010. godine), isplati iznos od 50.000,00 KM, sa kamatom od 21.07.2014. godine, kao dana raskida ugovora, do isplate.

Iz činjeničnog utvrđenja prvostepenog suda i stanja spisa u ovoj parnici proizilazi: da su parnične stranke zaključile ugovor o kratkoročnom kreditu broj: ... od 30.12.2010. godine, temeljem kojeg je tuženom (kao korisniku kredita), odobren kreditni iznos od 250.000,00 KM po kamatnoj stopi od 9% i rokom otplate od 6 mjeseci u svrhu refinansiranja (visina anuiteta 2.223,94 KM), te da se otplata kredita vrši jednokratno (čiji sastavni dio su otplatne tablice sa iskazanom kamatnom stopom važećom na dan izrade otplatnog plana), a sredstvo obezbjeđenja su 5 „bjanko“ potpisanih mjenica, sa mjeničnom izjavom; da je mjeničnom izjavom od 30.12.2010. godine, tuženi (kao mjenični dužnik), uručio tužiteljici (kao mjeničnom povjeriocu), 5 mjenica (između kojih i prednje naznačenu mjenicu), za pokriće obaveza iz pomenutog ugovora, za iznos koji će utvrditi mjenični povjerilac na dan dospijea obaveze, uz ovlašćenje da banka može ispuniti mjenice u skladu sa Zakonom o mjenici i pomenutim ugovorom (da datum dospijea ne može odrediti prije ugovorenog roka dospijea potraživanja, izuzev u slučaju jednostranog raskida ugovora); da je opomenom pred tužbu od 23.04.2014. godine, tužiteljica pozvala tuženog da izmiri dospjela dugovanja zaključno sa 31.03.2014. godine po pomenutom ugovoru u iznosu od 271.264,63 KM, te da je tužiteljica pomenuti ugovor raskinula dana 21.07.2014. godine; da je banka popunila naznačenu mjenicu izdatu 30.12.2010. godine na iznos od 50.000,00 KM, sa danom dospijea 11.12.2018. godine; da je banka 03.12.2018. godine, pozvala tuženog na iskup (isplatu naznačene mjenice), navodeći da je ista dospjela na naplatu 11.12.2018. godine, koji poziv je tuženi primio 05.12.2018. godine, da je mjenica podnesena na protest 11.12.2018. godine, te da je Osnovni sud Banjaluka izvršio protest pod brojem: 71 0 V 297357 18 V od 13.05.2019. godine; da je banka u svojstvu tražioca izvršenja podnijela prijedlog za izvršenje, protiv tuženog, kao izvršenika na osnovu vjerodostojne isprave-naznačene mjenice dana 30.12.2019. godine, nakon čega je zaključkom od 29.09.2020. godine, odgođeno izvršenje i postupak nastavljen po pravilima parničnog postupka; da je vještak ekonomske struke Dejan Radić u nalazu i mišljenju od 02.12.2021. godine utvrdio visinu glavnog duga po osnovu naprijed navedenog ugovora o kratkoročnom kreditu (na dan njegovog raskida 21.07.2014. godine), u iznosu 200.000,00 KM, te da zatezna kamata iznosi 82.541,67 KM, ili zbirno 282.541,67 KM, dok kamata na glavni dug za period od 21.07.2014. godine do dana izrade nalaza iznosi 227.088,45 KM, a shodno odredbi člana 6. Zakona o zateznoj kamati 200.000,00 KM, te da visina kamate na iznos mjeničnog duga od 50.000,00 KM, počev od 11.12.2018. godine (kao dana dospelosti mjenice za plaćanje) do dana izrade nalaza iznosi 16.275,00 KM.

Polazeći od navedenog činjeničnog utvrđenja prvostepeni sud je, usvajajući primarni tužbeni zahtjev zaključio da je neosnovan prigovor zastarjelosti potraživanja, jer je naznačena mjenica „bez protesta“ dospjela za naplatu 11.12.2018. godine, a prijedlog za izvršenje je podnesen 30.12.2019. godine u okviru roka od 3 godine, te da je prijedlog za protest mjenice podnesen 11.12.2018. godine i izvršen 13.05.2019. godine pa je prijedlog za izvršenje od tada podnesen u okviru roka od 1 godine, da je izdata mjenica dospjela za naplatu i pravilno popunjena u skladu sa zakonom; da je tužiteljica zatražila isplatu duga po „bjanko“ mjenici (nepopunjenoj u trenutku izdavanja), uz ovlašćenje mjeničnog povjerioca da može naknadno istu popuniti u skladu sa mjeničnom izjavom, a da se tuženi (trasat) obavezao tužiteljici (remitentu), isplatiti iznos naveden u mjenici-vlastiti dug tuženog na temelju mjenične izjave, koji ne zavisi od ispunjenja obaveze iz osnovnog posla; da je teret dokazivanja na tuženom u odnosu na zloupotrebe pri popunjavanju mjenice suprotno sporazumu; da je u konkretnom slučaju riječ o „vlastitoj trasiranoj mjenici“, koja se vuče na tuženog, da će platiti dug iz iste, saglasno potpisanoj izjavi (ispod imena trasanta) i time prihvata obavezu plaćanja; da visina tužbenog zahtjeva proizilazi iz naznačenog iznosa na mjenici, a koji iznos tuženi nije osporio, dok je prema nalazu vještaka po predmetnom kreditu na dan raskida ugovora, glavni dug iznosio 200.000,00 KM, a kako je u mjenicu upisan iznos od 50.000,00 KM, prvostepeni sud je zaključio da je tužbeni zahtjev osnovan i da tužiteljici pored iznosa glavnog duga, pripada i zakonska zatezna kamata od dospelosti mjenice na naplatu. Kako je usvojio primarni tužbeni zahtjev, nije odlučivano o eventualnom tužbenom zahtjevu, slijedom čega je pozivom na odredbu člana 3, 18. stav 2, 26. i 80. Zakona o mjenici („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 32/01, dalje: ZM) i 277. Zakona o obligacionim odnosima („Službeni list SFRJ“, broj: 29/78, 39/85, 45/89, 57/89 i „Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 17/93, 3/96, 37/01, 39/03, 74/04), odlučio kao u izreci prvostepene odluke.

Odlučujući o žalbi tuženog, izjavljenoj protiv prvostepene presude, drugostepeni sud je prihvatio kao pravilna činjenična utvrđenja, ali ne i pravni stav prvostepenog suda da prigovor zastarjelosti predmetnog potraživanja na osnovu mjenice nije osnovan, pa je slijedom toga žalbu tuženog djelimično usvojio i preinačio prvostepenu presudu tako da je odbio primarni, a usvojio eventualni tužbeni zahtjev.

Osporena odluka nije pravilna i zakonita.

Prema odredbi člana 221. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 58/03 do 27/24, u daljem tekstu: ZPP) drugostepeni sud ispituje prvostepenu presudu u onom dijelu koji se pobija žalbom, u granicama razloga navedenih u žalbi, pazeći po službenoj dužnosti na primjenu materijalnog prava i povredu odredaba parničnog postupka iz člana 209. stav 2. tačka 2, 3, 8, 9, 12. i 13. ovog zakona.

Tužiteljica je postavila primarni tužbeni zahtjev u ovoj parnici, za isplatu iznosa od 50.000,00 KM sa pripadajućom kamatom počev od 11.12.2018. godine do isplate koji je temeljila na mjenici bliže označenoj u izreci prvostepene presude. Eventualnim tužbenim zahtjevom zahtijevala je isti novčani iznos sa kamatom od 21.07.2014. godine do isplate, koji je temeljila na ugovoru o kratkoročnom kreditu bliže označenom u izreci prvostepene presude.

Prvostepeni sud je usvojio primarni tužbeni zahtjev uz obrazloženje da mjenično pravni zahtjev nije zastario i da je osnovan u smislu relevantnih odredbi ZM na koje se pozvao. Slijedom toga nije odlučivao o eventualnom tužbenom zahtjevu.

Tuženi je u žalbi osporavao prvostepenu presudu kojom je usvojen primarni tužbeni zahtjev tvrdeći, da iako nije sporno da se radi o mjeničnom sporu, da je prvostepeni sud odluku o zastarjelosti potraživanja i osnovanosti tužbenog zahtjeva donio na štetu tuženog uz pogrešnu primjenu odredbi ZM.

Odlučujući o žalbi tuženog, izjavljenoj protiv prvostepene presude, drugostepeni sud je zaključio da je ovaj žalbeni prigovor osnovan, pa je djelimičnim usvajanjem žalbe odbio primarni, a usvojio eventualni tužbeni zahtjev.

Imajući u vidu naprijed navedeno revizijom tuženi osnovano navodi da je drugostepeni sud donoseći odluku o eventualnom zahtjevu izašao iz okvira žalbe kojom nije pobijana odluka o eventualnom zahtjevu, čime je drugostepeni sud počinio povredu odredaba postupka koja je bila od uticaja na njenu pravilnost.

Kod takvog stanja stvari osnovano revident ukazuje da je drugostepena presuda zahvaćena povredom odredaba parničnog postupka iz člana 209. u vezi sa članom 221. ZPP, koja je bila od uticaja na njenu zakonitost i pravilnost, pa su ispunjeni uslovi za njeno ukidanje.

Slijedom navedenog, na osnovu odredbe člana 249. stav 1. ZPP, drugostepena presuda je ukinuta i predmet vraćen drugostepenom sudu na ponovni postupak.

U nastavku postupka, drugostepeni sud će otkloniti nedostatke na koje je ukazano u ovoj odluci, te pravilnom primjenom procesnog i materijalnog prava, ponovno odlučiti o žalbi i donijeti na zakonu zasnovanu odluku.

Predsjednik vijeća
Gorjana Popadić

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Aćić